

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2018-922

17.12.2018

SpareBank 1 Forsikring AS (Liv)

HA - Livsforsikring/uføredекninger/pensjon

Uførepensjon - reservasjon – forsikrede medhold nemnd - selskapet stanser ytelsen i ettertid.

Nemnda ga forsikrede medhold i at han hadde krav på uførepensjonen i desember 2017 (avgjørelse 2017-818). Nemnda la den gang til grunn at selskapet ikke hadde sannsynliggjort at forsikredes øyensykdom, som det var tatt reservasjon for, var grunnen til hans arbeidsuførhet. Selskapet aksepterte avgjørelsen, men stanset ytelsen i mai 2018 med virkning fra oktober 2017 under henvisning til opplysning om oppstart av arbeidsavklaringstiltak for synshemmede 1.10.17 og spesialisterklæring av 13.4.18. Saken for nemnda gjaldt om selskapet med rette kunne stanse utbetaling av uførepensjon til forsikrede 1.10.17. Nemnda mente at det til nå ikke var fremkommet noe som ga selskapet grunnlag for ikke å følge avgjørelse 2017-818, og forsikrede ble gitt medhold. Nemnda uttalte seg også om hvilke forventninger som stilles til selskapene for at klageordningen skal fungere i samsvar med de intensjoner som ligger til grunn for ordningen.

Saksfremstilling

Forsikrede (f. 1993) fikk 20.12.17 medhold av nemnda i at han hadde krav på utbetaling av uførepensjon, avgjørelse 2017-818. Nemnda la til grunn at selskapet ikke hadde sannsynliggjort at forsikredes øyensykdom og svekkede syn, som det er tatt reservasjon for, var grunnen til hans arbeidsuførhet. Selskapet aksepterte avgjørelsen, og begjærte ikke gjenåpning innen fristen for dette, jf. Saksbehandlingsregler for Finansklagenemnda pkt. 17.

Før nemndsbehandlingen i 2017

I sin foreløpige vurdering ga nemndas sekretariat forsikrede medhold, brev 31.10.17. Sekretariatet ba om selskapets tilbakemelding innen 22.11.17. Selskapet uttalte 16.11.17 at det var uenig i sekretariatets vurdering, og opplyste at det ble innhentet ytterligere dokumentasjon fra Nav. Materialet ville bli ettersendt. Sekretariatet satte frist til 27.11.17. Selskapet anmodet om fristutsettelse. Sekretariatet orienterte selskapet 17.11 om at det ikke gis fristutsettelser pga. 90 dagers fristen i lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker. Selskapet ble imidlertid orientert om at det kunne ta saken tilbake til fornyet behandling. Saken ville da bli avsluttet, men det ønsket ikke selskapet. Den 27.11.17 sendte selskapet en innhentet legejournal.

Etter nemndsbehandlingen

Sekretariatet mottok ny klage fra forsikrede 13.8.18. Selskapet hadde da stanset utbetaling av uførepensjon fra 1.10.17, noe forsikrede ble informert om i brev 7.5.18. I brevet viste selskapet til konklusjonene i en av selskapet innhentet spesialisterklæring av 13.4.18. Selskapet hadde bedt om "en vurdering av hvor stor del i prosent han har nedsatt arbeidsevne som følge av psykiske plager". I tillegg til en rekke medisinske dokumenter bygger erklæringen på spesialistens undersøkelse av forsikrede 21.3.18.

I konklusjonene heter det:

...

Basert på personlig undersøkelse og samtale med forsikrede, sammenholdt med den medisinske dokumentasjon, fremstår klienten i dag med symptomer og plager forenlig med sosial fobi. Forsikrede fremstår i dag med en psykiatrisk betinget medisinsk invaliditet svarende til 15%. Hans arbeidsevne vurderes og som redusert med 15% grunnet psykiske plager. Klientens psykiske plager kan antagelig best forstås som utviklet sekundært til hans medfødte synssvekkelse.

Etter min vurdering er det stor grad av usikkerhet knyttet til vurderingen av klientens fremtidige arbeidsevne. Trolig vil klientens fremtidige arbeidsevne være påvirket av i hvilken grad han opplever aksepterende, trygge og stabile relasjoner på evt. fremtidig arbeidsplass.

Men henvisning til nemndsavgjørelsen i saken oppfordret sekretariatet selskapet til å følge denne. Selskapet svarte:

Uførepensjon er en månedlig utbetaling som forutsetter at vilkårene for utbetaling til enhver tid er tilstede, herunder også reservasjonen. Dvs. at uførepensjoner er gjenstand for jevnlige revurderinger av om vilkårene er oppfylt, herunder også om i hvilken grad reservasjoner kommer til anvendelse. Dette innebærer at det ikke kan besluttet en gang for alle om vilkårene er oppfylt for hele den fremtidige perioden som avtalen gjelder for.

Når det gjelder saksbehandlingen, skal det påpekes at selskapet var i dialog med FinKN om tidsfristen som var satt i forkant av klagebehandlingen. FinKN ble i brev av 16.11.2017 gjort oppmerksom på at selskapet hadde foretatt en ny henvendelse til NAV, men at opplysningene ennå ikke var mottatt. FinKN fastholdt imidlertid fristen for innsendelse av dokumenter, som var satt til 27.11.2017.

Den 30.11.2017 mottok selskapet Aktivitetsplan og Arbeidsevnevurdering fra NAV. Her ble vi gjort kjent med at forsikrede var i tiltak.

Selskapet besluttet i begynnelsen av januar 2018 å følge avgjørelsen, og det ble innvilget uførepensjon fra og med 26.01.2016 (karensutløp) til og med 30.09.2017. Siden det var fremkommet opplysninger om at forsikrede hadde startet i arbeidsavklaring for synshemmede den 01.10.2017, ble uførepensjonen imidlertid stanset i påvente av rapporten fra arbeidsavklaring for synshemmede i NAV. Dette var opplysninger selskapet ikke hadde hatt før. Selskapet fulgte altså kjennelsen med å innvilge uførepensjonen med tilbakevirkende kraft fra virkningstidspunktet, samtidig som nye opplysninger på saken ga grunnlag for ny vurdering av reservasjonen for synshemming.

Rapport fra arbeidsavklaring i NAV datert 08.01.2017 ble mottatt av selskapet den 17.01.2018. Forsikrede hadde vært under arbeidsavklaring for synshemmede i perioden 11.10.2017 - 02.01.2018. Innholdet i denne rapporten gjorde at vi, i samarbeid med rådgivende lege, ønsket å belyse saken med en spesialisterklæring fra psykiater. Forsikrede var fremstilt for psykiater ved ... Nevrosenter den 22.03.2018. Spesialisten fastslår at psykiske plager er utviklet sekundært til synshemmingen og arbeidsevnen anses redusert med 15% som følge av psykiske plager. Dette er bakgrunnen for at uførepensjonen er opphørt.

For å komme forsikrede noe i møte aksepterte selskapet å utbetale uførepensjon fra 1.1.17 frem til dato for spesialisterklæring, 13.4.18. Som vedlegg til selskapets brev fulgte: Sluttrapport – avklaring for personer med synshemming 8.1.18; Rapport 13.12.16; Arbeidsevnevurdering datert 25.2.16 og Aktivitetsplan 4.9.17.

Forsikrede aksepterte ikke tilbudet. Sekretariatet redegjorde nærmere for sitt syn i brev til selskapet, men dette opprettholdt sitt standpunkt.

Forsikrede har i det vesentlige anført at han har krav på uførepensjon. Selskapets avgjørelse er tatt på bakgrunn av en spesialisterklæring fra en psykiater som han var i kontakt med i to timer, og som setter til side uttalelser fra psykolog og fastlege som han har vært til behandling hos i flere år. Han forstår ikke hvordan en psykiater på to timer kan vite nok til å ta en avgjørelse, "som en psykolog har gjort i løpet av flere måneder med behandling".

Selskapet har i det vesentlige anført at ut fra vilkårene for produktet kan det ikke være slik at avgjørelsen fra nemnda kan anses bindende for hele den fremtidige forsikringstiden (dvs. frem til

forsikrede fyller 67 år). Det aksepterer at nemndas avgjørelse er bindende i retrospekt og for situasjonen slik den fremsto på avgjørelsestidspunktet.

Spesialisterklæringen fra april 2018 må legges til grunn for vurderingen av forsikredes helsesituasjon i april 2018. Konklusjonen tilsier at det er riktig å legge til grunn at synshemmingen utgjør mer enn 50 % av årsaken til hans arbeidsuførhet, og at reservasjonen da får anvendelse. En tilsidesettelse av spesialisterklæringen vil innebære at nemnda overprøver den medisinske vurderingen til en spesialist i psykiatri. Dette vil ikke samsvare med tidligere praksis i nemnda om varsomhet knyttet til å vurdere/overprøve medisinske forhold.

Sekretariatets vurdering:

Sekretariatet la til grunn at selskapet var bundet av nemndas avgjørelse i saken med den konsekvens at det ikke kunne stanse ytelsen.

Sekretariatet var for øvrig ikke kjent med at et forsikringsselskap tidligere hadde anført tilsvarende, og heller ikke med at selskapene ikke følger nemndas avgjørelse for løpende ytelser som forfaller til utbetaling etter nemndsavgjørelsen.

Sekretariatet bemerket at det helt unntaksvis kan være gode grunner for at en nemndsavgjørelse ikke er bindende for selskapet i hele den fremtidige forsikringsperioden. I saker som gjelder anvendelse av en reservasjon, ville det etter sekretariatets syn være forbeholdt tilfeller der den faktiske situasjonen hva gjelder helsen endrer seg vesentlig etter nemndas avgjørelse og endringen har betydning for anvendelsen av reservasjonen. Den omstendighet at Nav, leger eller andre vurderer den samme helsesituasjonen og dens betydning for uførheten annerledes enn nemnda, kunne sekretariatet derimot ikke se ville være en slik god grunn. Det ville da heller ikke være av betydning at selskapet ikke hadde denne informasjonen før nemnda avga sin avgjørelse.

Sekretariatet kunne for øvrig ikke se at selskapet i denne saken hadde anført at forsikredes helsemessige situasjon hadde endret seg etter at nemnda avga sin avgjørelse.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken for nemnda gjelder om selskapet med rette kunne stanse utbetaling av uførepensjon til forsikrede 1.10.17.

Nemnda er ikke uenig med selskapet i at gode grunner taler for at en nemndsavgjørelse som gjelder løpende utbetalinger ikke er bindende for selskapet i hele den resterende forsikringsperioden dersom det inntreffer endringer i den forsikredes faktiske situasjon som medfører en vesentlig endring i vedkommendes helsesituasjon, eller som har betydning for anvendelsen av en reservasjon. Nemnda kan imidlertid ikke se at slike omstendigheter foreligger i saken, og er derfor uenig i at selskapet kan nekte utbetaling av løpende uførepensjon.

For nemndas saksbehandling gjelder lov 17. juni 2016 nr. 29 om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker. Loven stiller en rekke krav til et klageorgans saksbehandling av mottatte klager, blant annet skal resultatet av klagebehandlingen gjøres tilgjengelig for partene innen 90 dager fra det tidspunkt organet har mottatt alle nødvendige og relevante dokumenter fra begge parter, slik at klageorganets saksbehandling kan starte, se lovens § 16 første ledd. Fristen på 90 dager begynner å løpe når klageorganet har mottatt alle nødvendige/relevante dokumenter, og partene blir gjort kjent med at fristen er begynt å løpe. Mener klager at det trengs ytterligere dokumentasjon, må vedkommende trekke saken fra klagebehandlingen, se Saksbehandlingsregler for Finansklagenemnda pkt. 8. Selskapene kan ta saken tilbake for fortsatt saksbehandling. Det er ikke mulig å stanse saken etter at 90-dagersfristen har begynt å løpe, slik selskapet anmodet om.

Selskapet kunne imidlertid i denne saken, slik det ble orientert om av nemndas sekretariatet, i stedet ha tatt saken tilbake for fortsatt saksbehandling.

Etter saksbehandlingsreglene kan et selskap innen en frist på 21 dager erklære at det ikke vil akseptere nemndas avgjørelse, se pkt. 15. Selskapet aksepterte imidlertid avgjørelsen, og som nevnt har det betalt uførepensjon fra 1.1.17 til 1.10.17.

Saksbehandlingsreglene åpner for gjenåpning, se pkt. 17. Men gjenåpning av en sak forutsetter at det er lagt frem "nye vesentlige opplysninger som anses av betydning for sakens utfall og som ikke tidligere kunne ha vært fremlagt", se annet ledd. For et finansselskaps begjæring om gjenåpning gjelder etter tredje ledd en tidsfrist. Selskapet har ikke begjært gjenåpning av saken.

Slik nemnda ser det, kunne selskapet utvilsomt ha innhentet de fleste av de dokumentene som det nå har fremlagt, før saken ble behandlet av nemnda i desember 2017. Dette gjelder også den sakkyndige erklæringen. Som nevnt foran mener nemnda at det ikke til nå er fremkommet noe som gir selskapet grunnlag for ikke å følge avgjørelse 2017-818.

For at klageordningen skal fungere i samsvar med de intensjoner som ligger til grunn for ordningen og for lovbestemmelsene om nemndas saksbehandling, må selskapene sørge for at nemnda har det de mener utgjør et tilfredsstillende grunnlag for avgjørelser i saker som legges frem for nemnda. Dersom et selskapet i løpet av prosessen oppdager at det ikke har innhentet all nødvendig dokumentasjon, forventer nemnda at selskapet tar saken tilbake til fortsatt vurdering, subsidiært erklærer ikke-aksept av nemndas avgjørelse.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Forsikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Kaja de Vibe Mallings (nestleder), Mildrid Felland (selskapsrepresentant), Gro Farestedt (selskapsrepresentant), Paal Bjørnness (forbrukerrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).